

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ

Από τῆς 1 Ἰανουαρίου ἕως 1 Ἰουλίου
Ἑσωτερικοῦ δρ. 6. — Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 8.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ

Ἐν Ἀναπλάσεως καὶ Ὁρθοδοξίας
ὁδὸς Φλέσσα, 5, παρὰ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

† Ροδόλφος Βίρχωβ, ὑπὸ Μιχ. Ι. Γαλανοῦ. — Ὁ ἐπὶ τοῦ πολυκράτους περὶ τῶν βάσεων τῆς πίστεως βόλιον τοῦ Ἀγγλου Πρωθυπουργοῦ Α. J. Balfour πρόλογος τοῦ περιφήμου Γάλλου Ἀκαδημαϊκοῦ Ferdinand Brunetiere, ὑπὸ Ἀδριανῶ Ν. Ἀμβράζη. — Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατὰ τῶν ἐν Ἀνατολῇ Προπαγανδῶν, ὑπὸ Μιχ. Ι. Γαλανοῦ. — Βιβλιοκρισία. — Μιχ. Ι. Γαλανοῦ, Λόγοι εἰς τὰ Εὐαγγέλια τῶν σπουδαιοτέρων ἑορτῶν καὶ τοὺς Βίους τῶν κατ' αὐτὰς πανηγυριζόμενων Ἀγίων. — Ὁ Ραββίτης Ἰσαάκ Μ. ὑπὸ Ν. Χ. Ἀμβράζη. — Τὸ Θεῖον Κήρυγμα ἐν Σερβίαις.

† ΡΟΔΟΛΦΟΣ ΒΙΡΧΩΒ

Ἀξίζει ν' ἀποβιβάσῃ τις, ὅταν ἀκούοντως ἐξῇ. Καὶ τοῦ θόρου τοῦτου ἡζιώθη ὁ Ροδόλφος Βίρχωβ. Μετὰ ζωὴν γόνιμον ὁ τηλεγράφος μᾶς ἀνήγγειλε πρὸ ἡμερῶν τινῶν τὴν μετὰστασιν τοῦ ἐκ τοῦ κόσμου τοῦτου.

Λέγοντες «ὅταν ἀκούοντως ἐξῇ», δὲν θέλομεν νὰ σηµάνωμεν κυρίως μακρὸν διάστημα ἑτών. Ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ δὲν κρίνεται ἀπὸ τὴν διάρκειάν της, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν τρόπον καὶ τὸ ποιὸν της. Καὶ ἀκούοντως ζῆσθις ἡμπόρεσκον εἰς τὸν βίον, ὃν τῷ ἐχορήγησεν ἡ θεία Πρόνοια, νὰ ἀνταποκριθῇ πρὸς τὸν προορισµόν, ὃν ἔχει καθωρισμένον αὐτῇ. Τὸ Εὐαγγέλιον μᾶς διδάσκει περὶ ζώντων νεκρῶν. Εἶνε οἱ ἀδρανεῖς καὶ οἱ ῥάθυμοι, καὶ οἱ µαστιζόμενοι ἀπὸ ἐνοχῶν καὶ φάυλα πάθη. Τί εἰς αὐτοὺς, ἐὰν ἤθελον διέλθει ἀναπνέοντες καὶ κινούμενοι χίλια ἐτη; Ζωὴ ἀχρηστος ἢ ἐπιβλαβὴς εἶνε οὐδεμία ζωὴ.

Ὁ Βίρχωβ ἠδύνατο νὰ εἴπῃ, ὅτι ἤξευρε νὰ ζήσῃ καὶ ἐξῇσεν ἀρκετὰ. Διότι ὅπου ἐτάχθη ἡμπόρεσε νὰ διαλάμψῃ. Καὶ λάμψιν δὲν ἐννοοῦμεν τὸν δόκον τῆς ἐπιστημονικῆς του ἐργασίας μόνον, τὴν ἐπιβολήν, ἣν ἥσκησε, τὸν κράτον, ὃν περὶ τὸ ὄνομά του ἐξήγειρεν. Ὁ Βίρχωβ διέλαμψε, διότι διεκρίθη εἰς ἐπιφανεῖς ὑπηρεσίας πρὸς τὴν πατρίδα του καὶ τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ διότι ὡς ἐπιστήμων ὑπερήσπιτε κατὰ τρόπον ἐξοχον περιμαχίτους ἀληθείας, αἵτινες, σπουδαῖαι ἀπὸ φιλοσοφικῆς ἀπόψεως,

καθίστανται ἐτι μᾶλλον ἐνδιαφέρουσαι ὡς ἐκ τῆς μεγίστης αὐτῶν ῥοπῆς ἐπὶ τὰ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου.

Κατὰ τὸν λήξαντα αἰῶνα διεξήχθησαν αἱ πεισµατωδέσταται μάχαι περὶ τὰ βῆσιτα προσλήµατα τοῦ φυσικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου. Ἐπιστήμη, χωροῦσα πέρα τῶν ὁρίων αὐτῆς, συγχέονσά τὰς προσωπικὰς ὑποθέσεις πρὸς τὰ γεγονότα, καὶ ῥιπτομένη εἰς τὴν ἐρευναν µὲ τὴν πρόθεσιν νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν δημιουργίαν ἀπὸ τοῦ Δημιουργοῦ, προέβη εἰς ὑποστήριξιν δοξασιῶν ἀσυστάτων καὶ ἡµαρτημένων ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως, ἐπιβλαβῶν δὲ καὶ ὀλεθρίων ἀπὸ ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς. Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον, τὸν διεξαχθέντα µετ' ἀσυνήθους ὁµῆς καὶ σφοδρότητος, ὁ Ροδόλφος Βίρχωβ ἡγωνίσθη ἐπὶ τῆς πρώτης γραµμῆς ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης, τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, πολλὰκις δ' ἡ φωνὴ του, διὰ τῆς ὑπερέχου ἀθεντίας της, ἐκρίνε τὸν ἀγῶνά, τρέψασα εἰς ἐπαίσχυντον φυγὴν λυσσάδας καὶ προκατειληµένους πολιεῖους.

Ὁ Βίρχωβ ὑπερήσπισε τὸ δόγμα τῆς δημιουργίας, κατεδίκασε δὲ ἀμετακλήτως τὴν κενολόγον θεωρίαν τῆς αὐτομάτου γενέσεως, θέσας τὴν πολύχροτον βάσιν «αὐτόµατος γένεσις ἢ δημιουργία, τρίτη ὑπόθεσις δὲν χωρεῖ». Ὡσαύτως, δεδολωμένος ἐξ ἀρχῆς πολέμιος τῆς θεωρίας τῆς ἐξελιξεως τῶν εἰδῶν, ἠδυνήθη, μετὰ πάροδον ἑτών, ἔχων ὑπ' ὄψιν τοῦ τὰ ἐξαγόμενα τῶν ἐρευνῶν τῆς ζωολογίας καὶ τῆς παλαιοντολογίας, νὰ διακηρύξῃ ὅτι ἡ δοξαία τῆς τῶν εἰδῶν μεταμορφώσεως κατεδικάσθη δριςτικῶς, ὅχι μόνον διὰ τὸ παρόν, ἀλλὰ καὶ διὰ μέλλον. Καὶ ἐν τῇ περὶ ψυχῆς δὲ πνευματικῆς καὶ ἄλλου συζητήσει, καταγγέλλας ὡς ψευδῆ καὶ ἀπαράδεκτον τὴν θεωρίαν τῆς ὑλοφροσύνης, ἐτάχθη ὑπὲρ τῶν ἀρχῶν τῆς πνευματικῆς φιλοσοφίας τῆς ἀποδεχομένης ἅµα τῷ σώματι καὶ ψυχῇ ἀθάνατον καὶ προσωπικὴν.

Τὸ ὑπερασπίζειν τὰς ἀληθείας ταύτας δὲν εἶνε βεβαίως ἔργον τῆς μεγαλοφίας μόνον καὶ τῆς ἀρτίας ἐπιστημονικῆς συγκροτήσεως, ἀλλὰ καὶ τοῦ κοινοῦ νοῦ καὶ τῆς στοιχειώδους γνώσεως τῶν φυσικῶν ἀληθειῶν. Ἄλλ' εἰς

ἐποχήν, καὶ ἢν, παρ' ἑλὴν τὴν τονίζουσαν εὐλαβείαν πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς θετικότητος, ἀλλοκότου πνευματικῆς συστάσεως; ἐπιστήμονες ἐξήγησαν νὰ καταρτίψωσι τὰ γεγονότα δι' αὐθαίρετων ὑποθέσεων, μὴ ἔχουσιν ἄλλην βάσιν ἢ τὴν τῆς φαντασίας, τοῦ ἰδίου πόθου καὶ τῆς γνώμης τῆς πείσμονος, εἰς τὸ ἄρμα δὲ τῶν ἐλευθέρων τούτων ὑποθέσεων παρέσυραν μυριάδας ἀνθρώπων, εἰς τοὺς ἐποίους ἡ ὁρμή τοῦ κτήνους ἦτο προσφιλέστερα τῶν σεμνῶν διελγῶν καὶ τοῦ ἀνενδότου χαλινού τοῦ καθήκοντος, τὸ ἐλέγχει τὰς θεωρίας ταύτας μετὰ τοῦ κύρους τὸ ὅποιον περιέβαλλεν ἓνα Βίρχωφ, ἦτο ὑψίστη πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ὑπερησία, δημιουργήσασα ὑποχρέωσιν ἐδυνάμυνε διηγεῖσθαι καὶ ἀπαράγραπτον.

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ διαπρεπεστάτου Γερμανοῦ ἐπιστήμονος, τοῦ «διδασκάλου τῶν διδασκάλων», ὡς ἀπεκλήθη, δημοσιεύσεις πλείους ἐξῆραν τὸ λαμπρὸς καινότημον καὶ τὸ ἀθάνατον τοῦ ἔργου του, ἐν ᾧ διαπρέπει ἡ θεμελίωσις τῆς περὶ κυτταρικῆς παθολογίας θεωρίας του. Ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς ἡ ἐξοχωτέρα εἰσφορά τοῦ Βίρχωφ ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀνθρωπότητος εἶνε ὁ κατὰ τῶν ὁλιστικῶν πλανῶν ἀγὼν του, εὐχόμεθα δέ, ὅπως οἱ ἱατροί, ἐκ τοῦ παραδείγματός του, καθοδηγούμενοι, ἐργασθῶσι παρ' ἡμῶν ἐν τῷ ἔθνει ἡμῶν ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης ἅμα καὶ τῆς πίστεως, κλείοντες τὰ ὅσα πρὸς τὰς ὁλιστικὰς θεωρίας, οἰκνίτες δὲν εἶνε μόνον φόβος καὶ ὀλεθρὸς τοῦ ἀνθρώπινου βίου, ἀπογομνώνουσι πάσης παραμυθίας καὶ παντὸς ἐρείσματος, ἀλλὰ καὶ οἰκτρά κρηφδιά καὶ ἀνευλαβῆς παραποίησης τῆς ἐπιστήμης, οὐδὲν κοινὸν ἔχουσιν μετὰ τῆς ἀθείας, ἀποτελούσης φλεγμονὴν καὶ ἀναιμίαν τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος.

Μιχ. Ι. Γαλανός

Ο ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΟΛΥΚΡΟΤΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΒΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ
ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΓΛΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
Α. J. BALFOUR
ΠΡΟΛΟΓΟΣ
τοῦ περιφήμου Γάλλου Ἀκαδημαϊκοῦ
FERDINAND BRUNETIERE

Β'.

Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας τῶν δι' ἐπιχειρημάτων μου οὐδὲν θὰ ἦτο εὐκολώτερον ἢ νὰ πολλαπλασιάσω τὰς περὶ τούτων μαρτυρίας. Ἦθελεν οὕτως βεβαιωθῇ, ὅτι ἀπὸ δεκαπεντάδος ἐτών—ἄτινα ἐν τῷ αἰῶνι τῶν σιδηροδρόμων καὶ τοῦ τηλεγράφου ἀποτελοῦσιν ἀρκούντως μακρὸν χρόνον τῆς ἱστορίας τῶν ἰδεῶν—ὑπάρχει ἐπαισθητὴ τις μεταβολὴ ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν, ἣν ἀπένεμον πρότερον εἰς τὴν ἐπιστήμην. Αὕτη δὲν εἶναι πλέον τὸ ἀπαιτητικὸν καὶ τυραννικὸν εἶδωλον, εἰς ὃ ἀπῆλθον παρ' ἡμῶν τὰ

πάντα νὰ θυσιάζωμεν. Ἐξακολουθοῦμεν ἀληθῶς εἰσέτι ἐπωφελοῦμενοι ἐκ τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῆς, δι' ἃς τῇ εἰμεθα λίαν εὐγνώμονες, ἀλλ' οὐδαμῶς πλέον ἀφιερῶμεν εἰς αὐτὴν ἀπάσας ἡμῶν τὰς ἐλπίδας. Καὶ εἶναι μὲν αὕτη εἰσέτι δύναμις καὶ ἰσχύς, ἀλλ' οὐδόλως ἀποδεχόμεθα, ὅτι αὕτη καὶ μόνη εἶναι τοιαύτη. Ἀνεγνωρίσθη τέλος, ὅτι ὑπάρχουσι ζητήματα διαφεύγοντα τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς; λέγουσι μάλιστα οἱ πρόφην ἄκρατοι αὐτῆς θιασώται, ὅτι τὰ ζητήματα ταῦτα, δι' ἃ μέμονται αὐτὴν ὡς ἀναποφάσιστον καὶ μὴ ἐν λόγῳ, ἡ ἐπιστήμη οὐδέποτε ἤξισεν, ὅτι τὰ λύει. Ἀλλὰ τὸ ἀρνεῖσθαι σήμερον, ὅτι ἡ ἐπιστήμη ὑπέσχετο ἡμῖν, ὅτι δύναται νὰ «ἐρμηνεύσῃ», ν' ἀναπτύξῃ, νὰ ἐξηγήσῃ ἐντελῶς τὸ σύμπαν, ἢ, ἵνα ἐκφρασθῶμεν μετριώτερον, νὰ μᾶς δώσῃ ἐρμηνείαν αὐτοῦ εὐλογητῆ, πιθανῆ, τὴν μᾶλλον πιθανήν, τοῦτο, τῇ ἀληθείᾳ, θὰ ἦτο χλεύη τις καὶ σκῆμμα κατὰ τοῦ κόσμου καὶ προφανῆς φανάκη αὐτοῦ. Νὰ ὑπομνήσω ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, ὅτι, ἐάν «ὁ Νατουραλισμὸς» ἢ «ὁ Θετικισμὸς», ἐτόλμησαν νὰ περιβληθῶσι τὸ ἔννομα τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἀντεποιήσαν τὸ δικαίωμα νὰ παρουσιάζωνται καὶ νὰ ἐμυλῶσιν ἐν ὀνόματι αὐτῆς, ἡ ἐπιστήμη δχι μόνον δὲν διεμαρτυρήθη, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἐνδιαφέροντος καὶ σιτοργῆς παρηκολούθησε τὰς προόδους των, ἐκαυχῆθη μάλιστα διὰ τὴν δῆθεν νίκην των, καὶ ἐξεθείασε καὶ ἐδόξασεν αὐτὴν ὡς ἰδίαν;

Πολλὰκις ἴσως, καὶ ἀρκούντως, ἀπὸ δεκαοκτὼ καὶ πλέον μηνῶν ὑπέμνησα τοῦτο· ἀλλὰ πῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ συμβῇ ἄλλως, ἀφοῦ ἡ ἐπιστήμη τὰ πάντα ἐχορήγησε διὰ τὴν κατὰ τῆς εὐσεβείας πάλιν, σπλά, ἐρόδια καὶ τακτικὴν;...

Ἀλλὰ, χωρὶς νὰ ἐπανάλθω εἰς τὸ αὐτὸ ζήτημα, θὰ ἐρωτήσω, τί ἐννοεῖ ὁ ἐξοχος συγγραφεὺς τοῦ Οὐρανίου μηχανισμοῦ (Mecanique celeste), καὶ τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Συστήματος τοῦ Κόσμου (Exposition du Systeme du Monde), ὅτε, ἐρωτώμενος περὶ τῆς θέσεως, ἣν ἐπεφύλαττε τῷ Θεῷ ἐν ταῖς θεωρίαις αὐτοῦ, ἀπεκρίνατο, ὅτι «οὐδεμίαν εἶχε λάβει ἀνάγκη τοιαύτης ὑποθέσεως»; Τυχαίον τι ἐννοεῖ διὰ τοῦτο; Γνωρίζω σήμερον σοφούς, οἵτινες οὐδόλως θ' ἀπένεμον αὐτῷ τὴν ββριν ταύτην. Ἀλλ' ἡμεῖς, οἵτινες, ὡς νομίζομεν, γινώσκουμεν, τί ἐννοεῖ, βεβαιούμεν, ὅτι εἶχεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὸ σύστημα τοῦ κόσμου ἀναπτύσσεται ὁλόκληρον ἀπὸ τῶν πραγματικῶν, τῶν ἐν ἐνεργείᾳ αἰτιῶν. Τί δ' ἐννοεῖ ὁ οὐχ ἦττον ἐξοχος συγγραφεὺς τῆς Ὀργανικῆς Χημείας ἐδραζομένης ἐπὶ τῆς Συνθέσεως, ὅτε ἐγραφεν ἐν τῷ Προλόγῳ μᾶς τῶν Συλλογῶν αὐτοῦ, ὅτι «δὲν ὑπάρχουσι πλέον μυστήρια»; Ἐάν δὲν ἐννοεῖ, ὅτι δὲν ὑπάρχει τι ἀνεξήγητον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν, ἀπρόσιτον εἰς τὴν μέθοδον, μὴ ἀναγόμενον εἰς τινα γνωστὸν νόμον ἢ τινα τῶν γνωστῶν μορφῶν, τότε ἀσφαλῶς οὐδὲν ἤθελε νὰ σημάνῃ. Ὁμολογῶμεν τοῦτο ἐλευθέρως! Ἐπὶ ἀπαξ ἀφώμεν κατὰ μέρος, πρὸς στιγμὴν, τὰ τε θρησκευτικὰ καὶ τὰ ἠθικὰ ζήτημα. Πλὴν οὐδόλως ἐπιτρέπεται ν' ἀρνηθῶμεν, ὅτι

ἡ ἐπιστήμη δέδοται ὡς ἐρμηνεία καὶ ἐξήγησις τοῦ Σύμπαντος. Μόνος ὁ τίτλος Κόσμος (Cosmos) τοῦ Humboldt θὰ ἤθελε πρὸς μαρτυρίαν τούτου ἐπαρκεῖσι. Καὶ πράγματι· ἐάν τοῦτο δὲν ἦναι ὁ τελικὸς αὐτῆς σκοπός, τί εἶναι λοιπὸν ἡ ἐπιστήμη; Συλλογὴ γεγονότων, μᾶλλον ὠφέλιμος ἴσως, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μᾶλλον ἐνδιαφέρουσα ἢ μᾶλλον διδακτικὴ τῆς συλλογῆς ταχυδρομικῶν γραμματοσήμων ἢ θαλασσίων κογχυλίων; Ὁ ὁμότερος αὐτῆς ἐχθρὸς δὲν θὰ ἐτόλμη νὰ τῇ εὐχηθῇ τὴν δυστυχίαν ταύτην!

Ἀκριβῶς τὴν ἐρμηνείαν ταύτην τοῦ Σύμπαντος ἐν τῷ δευτέρῳ αὐτοῦ Περί τῶν βίσεων τῆς Πίστεως βιβλίῳ ὁ κ. Βάλφουρ ὑπέβαλεν εἰς τὴν λεπτοτάτην Κριτικὴν, ἀλλὰ συγχρόνως τὴν κρισιμωτέραν καὶ πρωτοτυπώτεραν ἐξ ὅσων γινώσκω. Δὲν ἠρκέσθη καταδεικνύον τὴν «σχετικότητά» αὐτῆς. Τοῦτο θὰ ἦτο ὡς ἐάν ἀνεκαίνιζε τὴν Κριτικὴν τοῦ Καθαρῶς λόγου, καὶ τοιοῦτος δὲν ἦτο ὁ σκοπὸς αὐτοῦ. Τίς ἀγνοεῖ σήμερον, ὅτι ἡ Ἐπιστήμη, ἀπομονωθείσα εἰς μόνον τὰ ἐαυτῇ; μέσα, φωτίζουσα τοῦτέστι μόνον διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς ἀρχῶν, καὶ ἐργαζομένη μόνον διὰ τῶν ἐαυτῆς μεθόδων, ἀδυνατεῖ νὰ βεβαιώσῃ ἡμᾶς καὶ περὶ τῆς πραγματικότητος τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, τοῦ ὑποπίπτοντος εἰς τὴν ἀντίληψιν ἡμῶν; Οὐδενός, ὅσον καὶ ἂν ᾖ ἡ κατελιηπτόν, δίδει ἡμῖν, δὲν λέγω τὴν αἰτίαν ἢ τὸν λόγον, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀντιτύπωμα. Ἀντιστρόφως δέ, καὶ ὑποτιθεμένου, ὅτι ὑφίσταται τι, βεβαιώσιν ἡμᾶς, καὶ τὸ «ἀποδεικνύουσιν» ἐν ἀνάγκῃ, ὅτι δὲν κατέχομεν ἢ τὰς ἀναλογίας μετὰ τῶν τύπων τῆς ἡμετέρας αἰσθητικότητος, ἀλλ' οὐδαμῶς τὴν βάσιν.

Μεταξὺ τῶν «χρωμάτων», ἢ τῶν «μορφῶν» τῶν ἀντικειμένων, τοιούτων, ὡς ἀντιλαμβάνομεθα αὐτῶν, καὶ τῶν συστατικῶν ἰδιοτήτων τῶν ἀντικειμένων τούτων, θὰ ἠδύνατο τις νὰ εἴπῃ μετὰ τοῦ συγγραφῆς τῶν Σκέψεων, ὅτι ὑπάρχει ἀκριβέστατα τοιαύτη ὁμοιότης, ὅση μεταξὺ τοῦ Κυνός, ἀστερισμοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοῦ κυνός, δηλ. τοῦ ὕλακτοῦντος ζώου. Ἀλλ' ἐπειδὴ οὐδὲν ὑπάρχει τόσῃ γνωστὸν, ὁ κ. Βάλφουρ δὲν διενόηθη νὰ λοξοδρομήσῃ, ὅπως ἐπικρίνῃ τὴν ἐν ἐνεργείᾳ ἐπιστημονικὴν περὶ τοῦ Σύμπαντος θεωρίαν. Ὅ,τι δ' ἐπεφύλαττε ν' ἀποδείξῃ, δὲν εἶναι ὅτι αὕτη ἔχει τι τὸ φροῦδον, ἢ, ὅπως εἶπεν, τὸ φαντασμαγορικόν, τὸ αἰώνιον «Maya», οὐ τίνος γινόμεθα ἔρμαιον· εἶναι ὅτι ἔχει τι τὸ ἀσυνάρτητον.

Ἀντιτάσσει ὁθεν πρὸς τοῦτο ὁ κ. Βάλφουρ τὰς πρωτευούσας ἰδιότητας τῶν σωμάτων πρὸς τὰς ἰδιότητας αὐτῶν ἐκείνας, αἰτίνες καλοῦνται δευτερεύουσαι· τὴν ἑκτασιν π.χ. καὶ τὴν μονιμότητα πρὸς τὴν μορφήν καὶ τὸ χρῶμα. Παρατηρεῖ ἐπὶ τούτῳ, ὅτι τὸ «σχετικόν» τῶν πρώτων ἔχει ἀναγκαστικῶς κατὰ τι ἦττον «σχετικόν», ἢ τὸ «σχετικόν» τῶν δευτέρων. Καὶ τῶντι· ὅταν ἔχῃ τις ἀποδείξει, ὅτι χρυσόμυλόν τι οὐδὲν εἶχεν ἐν αὐτῷ κοινὸν πρὸς τὴν αἰσθησιν, τὴν καθορίζουσαν αὐτό, ἐπειδὴ

τὸ αὐτὸ δύναται τις ν' ἀποδείξῃ καὶ περὶ μύλου ἢ περὶ ῥοδακίνου, δέον νὰ παραδεχθῇ τὴν ὑπερβιν ὑποστάσεώς τινος, βάσεως τινος τῶν ὄντων ἄγνωστομένης, ἥτις μόνη συνέχει τὰς διαφορὰς τὰς ἀποτελούσας δι' ἡμᾶς τὸ ῥοδάκινον, τὸ μύλον καὶ τὸ χρυσόμυλον. (!)

Ἐν τούτοις, οὐσιώδεις ἢ ἐπουσιώδεις αἱ ἰδιότητες αὐται, εἰσέρχονται ἀδιακρίτως ἐν τῇ κατασκευῇ, τῇ ὑπὸ τῆς Ἐπιστήμης δεδομένη ἡμῖν πρὸς παράστασιν τοῦ κόσμου. Γίνεται ἐν αὐταῖς οἷον ἀνάμειξις χυμῶν καὶ πραγματικότητος. Αἱ αἰσθήσεις ἡμῶν, αἱ αὐταὶ αἰσθήσεις τῆς ὁράσεως καὶ τῆς ἀφῆς, ὅτι μὲν παρέχουσιν ἡμῖν ἀληθῆ εἰκόνα τοῦ ἀντικειμένου αὐτῶν, ὅτι δὲ ἀπατηλὴν μόνον δίδουσιν αὐτοῦ ἰδέαν. Τὸ δὲ λογικὸν παρεμβαίνει μόνον, ὅπως περιπλέκῃ τὴν συζήτησιν.

Ἐντεῦθεν προκύπτει, λέγει ὁ κ. Βάλφουρ ἐν σελίδι τινί, ἣν ὁλόκληρον ἀναφέρω, «κόσμος, ὅστις ἐννοεῖται πως διὰ τῆς ὁπτικῆς αἰσθήσεως, ἀλλ' ἐν τῇ πραγματικότητι δὲν κατέχει οὐδεμίαν τῶν συμπαρομαρτουσῶν ἰδιοτήτων τοῦ τρόπου, τοῦ χαρακτηρίζοντος τὴν ὁπτικὴν αἰσθησιν, τοῦτέστι τὸ φῶς καὶ τὸ χρῶμα, κόσμος, κατὰ τὸ ἥμισυ σύμφωνος ταῖς ἰδέαις, ἃς περὶ αὐτοῦ ἔχομεν, κατὰ τὸ ἥμισυ δὲ διάφορος τῶν ἰδεῶν τούτων· κόσμος νοθογενής, κόσμος ἀσυνειπνῶν καὶ παραδόξων ἀνωμαλιῶν, κόσμος, οὕτινος τὸ μὲν ἥμισυ ἀνήκει εἰς τὸν ἐμπειρικὸν φιλόσοφον, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ εἰς τὸν συνήθη καὶ κοινὸν ἀνθρώπον, ἀλλ' ὅστις, ἐν τῇ δολότητι αὐτοῦ, εἰς οὐδένα εἶναι δυνατόν νὰ ἀνήκῃ κόσμος, ἐν μὲν λέξει, ὅστις φαίνεται ἀδυνατῶν νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὰ συμπεράσματα τοῦ ἐμπειρικοῦ κριτικοῦ, ἀλλ' οὕτε πρὸς τὴν ἀδιαφιλονεικῆτον καὶ ἀναντίρρητον μαρτυρίαν τῶν αἰσθήσεων, ὅστις ἐλέγχει μὲν ὁλόκληρον τὴν ψυχολογίαν τοῦ ἐνός, διατελεῖ δ' εἰς προφανῆ διάστασιν καὶ ἀντιλογίαν πρὸς τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ ἄλλου». Δύναται τι νὰ ὑπάρξῃ μᾶλλον ἀσυνάρτητον τούτου; Ποῦ ἔγκειται τὸ ἀληθές τῶν δύο τούτων κόσμων; Ποῦ τὸ καλόν; Τί ἐστὶ κόσμος ἀληθὴς «μέχρι σημείου τινός» καὶ κόσμος ψευδής «ἐν μέτρῳ τινί»; Τίς θ' ἀποφανθῇ γνώμην περὶ τούτου «τοῦ μέχρι σημείου τινός»; Τίς θὰ δρίσῃ «τὸ μέτρον τούτου»; Καὶ ἂν ἀποκριθῇ τις, «τὸ λογικόν, ὁ λόγος», τότε δύοιν ἡμέτερον: ἢ ὁ λόγος οὗτος, αὐτὸς καθ' ἑαυτόν, θέλει εἶναι τὸ πρῶτον τῆς πείρας, ἢ πᾶν ἄλλο θέλει εἶσθαι, ἢ τῆς πείρας προϊόν, καὶ τότε ἰδοὺ ἡμεῖς βυθίζομεθα εἰς τὴν μεταφυσικὴν. Ὅπως ἦναι ἀσφαλῆς καὶ βεβαία περὶ τῆς συλλήψεως καὶ κατανοήσεως τοῦ ὕλικου κόσμου· ὅπως ἔχῃ τάξιν καὶ ἐνότητα ἐν τῇ κατανοήσει ταύτῃ· ὅπως διοργανώσῃ τὸ χάος τῶν πνευματικῶν αὐτῆς κατακτῆσεων, καί, ἃς εἴπωμεν τὴν κυρίαν καὶ ἀληθῆ λέξιν, ὅπως καταστήσῃ «φεγγόβολον» τὸν ἐαυτῆς φανόν», ἡ ἐπιστήμη ὑποχρεοῦται νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν με-

(!) Ὅρα τὰς περὶ τούτου λίαν ἰσχυρὰς καὶ εὐφραστάτας παρατηρήσεις ἐν τῷ ἑρτίῳ ἐκδοθέντι βιβλίῳ τοῦ κ. Denys Cochin ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ Κόσμου, Paris, 1896 G. Masson.

σολάβησιν άλλης τινός δυνάμεως, διαφόρου έαυτης, δυνάμεως έτέρας φύσεως, και έτέρας άρχης και καταγωγής. Ό φυσικός έμπνέεται υπό του 'Αριστοτέλους, ο δέ χημικός έπικαλείται τόν Σπινόζαν. Και τό μέγα ζήτημα αναφαίνεται διαπυθνόμενον, εάν πιστεύωμεν εις τήν ύπαρξιν τών νόμων τής φύσεως, έπειδή ή πείρα έπιμόχθως άνεκέλυψέ τινας τούτων, ή εάν ήμεις άπεκαλυψάμεν αυτούς, πεποιθότες, ότι δέον να ύπάρχωσι τοιούτοι. Ένταύθα έγκυεται ή τής φιλοσοφίας δύναμις, και ή νίκη τών μεταφυσικών.

Κατά μετάφρασιν 'Αδριανού Ν. 'Αυδράζιν.

Η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΕΝ ΑΝΑΤΟΛΗ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΩΝ

Τό Οικουμενικόν Πατριαρχεον εξέδωκεν ισχύτως εγκύκλιον καταγγέλλουσιν τό έν τή 'Ανατολή προσηλυτισικόν έργον τών 'Ετεροδόξων Προπαγανδών, και νοθεύουσιν τούς 'Ορθοδόξους Χριστιανούς να μη πέμπωσι τά τέκνα των προς μαθητείας εις τάς Σχολάς αυτών. Και τό μόν Πατριαρχεον, ως πάντοτε, και έν τή περιπτώσει ταύτη έπραξε τό καθήκον του. 'Αλλά τά άποτελέσματα δέν έπέρχονται διά τών εγκυκλίων μόνων, τούτο δέ πρέπει να κατανοήσῃ και ο παρ' ήμιν ήμερήσιος τύπος. 'Η φωνή μιας εγκυκλίου, δσον σεπτή και ιερά και άν ήνε ή προέλευσίς της, έκασθενει βαθμηδόν, ένιοτε δέ και σβέννυται, διότι λησμονείται. Είνα ανάγκη λοιπόν έπικουρίας, διά να ύπενθυμίζηται διαρκώς, και εις τό έργον τούτο δύνανται άριστα να συμβάλωσιν αι έφημερίδες.

Πρό τινων έτών ο Σ. αρχιεπίσκοπος Πατρών, προνοητικός και ζηλωτής και εις τούτο, όπως και εις τόσα άλλα, εξέδωκεν εγκύκλιον αποτρέπουσαν τά πνευματικά του τέκνα από της άγούσης εις τάς σχολάς των προπαγανδών. 'Αλλ' ο καθημερινός τύπος έστάθη αδιάφορος προς τόν άγώνα εκείνον· τινά έργανά του μάλιστα παρενέβησαν ύπέρ των Σχολών εκείνων, ως άθωωτάτων, και κατό του 'Αρχιεπισκόπου, ως αγαπώντος να διεκλέπη κινδύνους άνοπάκτους.

'Ηδη ή αντίληψις είνε διαφορετική. Τούτο είνε ικανώς ευχάριστον. 'Η δέ εγκύκλιος του Οικουμενικού Πατριαρχείου έπέφρασε τήν κατά των έτεροδόξων προπαγανδικών Σχολών δυσπιστίαν. 'Αλλ' ο τύπος δέν εξήντησεν όλον τό καθήκον του δι' ένός ή δύο άρθρων. Τό ζήτημα τούτο πρέπει να θεωρηθῇ διαρκές, ούτως είπείν, και ή κοινωνία πρέπει διά πολλής έπιμονής να διαφωτισθῇ, όπως άποτραπῇ από της 'Εκκλησίας και του 'Ιένους μας εις κίνδυνος, όπως θα ήτο φοβερός, και άν άκόμη δέν συνέτρεχον τόσοι άλλοι, δυνάμενοι ν' αγαγασιν ήμάς εις έκκλησιαστικήν διαρπαγήν και κατάπτωσην και εις έθνικήν χρεωκοπίαν.

Τό να εϊμεθα πάντοτε έγρηγορότες, ιδού τό κυριώτερον καθήκον μας. 'Η «'Ανάπλασις» δέν θα ύπερβήτῃ εις αυτό.

Μιχ. Ι. Γαλανός

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Τό 'Ιταλικόν περιοδικόν «Βησσαρίων» άποκλειστικώς άσχολούμενον περί τήν έν τή 'Ανατολή έκκλησιαστικήν, θεολογικήν και θρησκευτικήν κίνησιν, έν τή τεύχει αυτού του Μαρτίου και 'Απριλίου έτους τρέχοντος, λίαν ευφημον ποιείται μνείαν περί τών δημοσιευθέντων έργων του Σεβασμιωτάτου Διευθυντού τής Ριζαρείου κ. Νεκταρίου Κεφαλά, ιδία δέ περί τής κατά τό παρελθόν έτος έκδοθείσης Χριστολογίας αυτού. Τάς κρίσεις του περιοδικού τούτου ευχαρίσως άναδημοσιεύομεν έν τή «'Ανάπλασι» κατά μετάφρασιν του κ. Ν. Κ. Μακάρου.

«'Η άπολογία του Χριστιανισμού και ο σεβασμιώτατος Νεκτάριος Κεφαλάς, Διευθυντής τής 'Ιερατικής σχολής των 'Αθηνών. — Ό Σεβασμιώτατος Νεκτάριος Κεφαλάς, μητροπολίτης Πενταπόλεως και Διευθυντής τής Ριζαρείου ή Θεολογικής σχολής των 'Αθηνών, είνε άνήρ γονίμου πνεύματος και συγγραφέας σπουδαίων έργων. Οι δέ έκκλησιαστικοί λόγοι του οι έκδοθέντες έν 'Αθήναις τή 1884, έν Κατρώ και 'Αλεξανδρεία τή 1885 — 1890 άνέδειξαν αυτόν σπουδαίον ρήτορα. Συνέγραψε τόμους δλοκλήρους περί θεολογίας, περί φιλοσοφίας περί κανονικού δικαίου και περί άπολογητικής. Τό δέ τελευταίον έργον του είνε ή Χριστολογία, ήτοι περί του θείου χαρακτήρος και του έργου του Σωτήρος ήμών 'Ιησού Χριστού ή και περί τής πληρώσεως τών προφητειών έν τή θεία αυτού προσώπῳ, έκδοθείσα έν 'Αθήναις, 1901. Ό σκοπός του συγγράμματος του σπουδαίου τούτου συγγραφέως είνε τό να ύπερασπίσῃ τήν θεότητα του 'Ιησού Χριστού, όπως ενισχυθῇ ούτως ή προς αυτόν πίστις των ψυχών και παραγάγῃ καρπούς τής αιώνιου ζωής. 'Από τοιαύτης άπόψεως εξέταζει και ή καθολική διδασκαλία τά περί του ένανθρωπήσαντος Λόγου, περί τής αιώνιου ζωής, περί τής ένσαρκώσεως, περί τής αναγκαιότητος τής πίστεως εις τόν 'Ιησούν, περί τών μαρτυριών, ατινες έπιβεβαιούσι τήν αλήθειαν του Χριστιανισμού, περί τής θειότητος τής άγίας ήμών θρησκείας, περί τών θαυμάτων, περί τής νομίμου ιερωσύνης του 'Ιησού Χριστού, περί τής έμφανίσεως του Θεού έπί τής γής και περί τής εκπληρώσεως των προφητειών, των άναμενόμενων εις τόν Μεσσίαν. Τό σύγγραμμά λοιπόν, τό όποίον έχομεν ύπ' όψει ήμών, είνε σύγγραμμα άπολογητικής, συντεταγμένον μεθ' όφους λεπτού, έξάρσεως αίσθημάτων και θερμών χριστιανικών διαθέσεων. Ό Σεβασμιώτατος Κεφαλάς προτιμά παντός άλλου τό ρήτορικόν ύφος και άδιαφορεί να δείξῃ πολυμάθειαν, διότι είνε ή καρδιά, ήτις έκφράζει τάς διαθέσεις του και τόν θαυμασμόν του έπί τή θέα των θαυμασίων, άτινα έπραγματώθησαν διά του Λόγου.

'Επιστώμεν, ότι ή γόνιμος γραφίς του θα παράσχη ήμιν και άλλα όμοια έργα του. 'Η άπολογητική του χριστιανισμού έφαινετο, ότι ήτο προνόμιον άποκλειστικόν των λαϊκών και είνε γνωστό, ότι ο κ.Ι. Σκαλιστόνης κατέχει τήν πρωτίστην τάξιν έν τή κλάδῳ τούτῳ των ιερών ίπιστημών. Εξμεθα λοιπόν ευτυχεις δεικνύοντες, ότι και ο κλήρος καταγίνεται ήδη εις τοιαύτας σπουδάς και ότι, έμπνεόμενος υπό πνεύματος άληθώς χριστιανικού, έμπεδοί τήν άγάπην μεταξύ των λυτρωθέντων διά του Σταυρού και διακλώνει τήν όδό, τήν έχουσαν προς τήν χριστιανικήν ανθρωπότητα.»

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΥ

ΟΜΙΛΙΑΙ

ΕΙΣ

ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΩΝ ΕΟΡΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΒΙΟΥΣ ΤΩΝ ΚΑΤ' ΑΥΤΑΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΖΟΜΕΝΩΝ ΑΓΙΩΝ

Εις δείγμα του τρόπου, κατά τόν όποίον είνε γραμμένοι αι ύπό του Διευθυντού και συντάκτου τής «'Αναπλάσεως» άναγγελθείσαι όμιλίαι εις τάς έπισημοτέρας εορτάς και τούς κατ' αυτές πανηγυριζόμενους άγίους, δημοσιεύομεν εδώ και τήν όμιλίαν εις τήν μνήμην του έν 'Αγίοις Πατρός ήμών Βασιλείου του Μεγάλου.

Μαζί με τόν Δεσπότην πανηγυρίζει σήμεραν ή άγία 'Εκκλησία μας και τόν δούλον τόν άξιον και τόν πιστόν. Έάν μεταξύ των ανθρώπων οι κύριοι δέν καταδέχονται τούς ύπηρέτας των και θεωρούν έντροπήν των τό να συνεορτάσουν με αυτούς, έστω και τόνδιον όνομα άν έχουν, άλλ' εις τήν 'Εκκλησίαν του Χριστού άλλοι βασιλεύουν νόμοι και άλλαι έπικρατούν συνήθειαι. Ό αιώνιος των όλων Βασιλεύς συγκαταβαίνει προς τούς δούλους του άπειρώς, και τήν προς αυτούς άγάπην του δείχνει όχι μόνον με τήν ιδιικήν του τήν ταπεινώσιν, αλλά και με τήν ιδιικήν των τήν άνύψωσιν. 'Ηλθεν Αυτός εις τήν γήν ως δούλος, διά να αναβιβάσῃ εκείνους ως βασιλείς εις τόν ούρανόν, και άποθέσας τού Κυρίου τήν ιδιότητα, έφέρθη προς αυτούς ως φίλος και ως άδελφός. Και 'Εκείνος, τόν όποίον χωρίζουν άβυσσοι από τά πλάσματά του, κατήργησε τό άχανές τής άποστάσεως και τό άπέραντον του διαστήματος, και με τήν άνέκφραστον αγαθότητα και ευδοκίαν του, ήθέλητε να γείνη ένα μαζί με όσους τόν δέχονται εις τήν ψυχήν των και άνταποκρίνονται πίστά και γνήσια εις τήν άγάπην του.

Ίδού που χρεωστείται ή σημερινή διπλή εορτή και πανήγυρις του Δεσπότη και του δούλου, του άρχηγού και του στρατιώτου, του Υίου του Θεού και του υιού των ανθρώπων. Καθώς έπάνω εις τόν ούρανόν, κάπου-κάπου, άστρα διδυμα ένώνουν τάς λάμπεις των εις μίαν, καθώς εις κλώνον τριανταφυλλίας διπλή προβάλλουν ρόδα ένώνοντα τάς ευωδίας των και τάς ωραιότητάς των, τοιούτον τρόπον και κατά τήν πρώτην 'Ιακωβίου ήνωμένην

προβάλλει ή διπλή εορτή τής κατά σάρκα περιτομής του Κυρίου ήμών 'Ιησού Χριστού και τής μνήμης του έν άγίοις πατρός ήμών Βασιλείου του Μεγάλου, ως μία μόνη εορτή και πανήγυρις, καθώς ένα είνε και ο Θεάνθρωπος Υίός τής Παρθένου με τόν ευσεβή υιόν τής 'Εμμελείας. Ό Κύριος δέν έντρέπεται τόν ύπηρέτην, αλλά και τόν άγαπῶ και τόν περιπτύσσεται και τόν δοξάζει και τόν τιμά. Και εις τήν σημερινήν διπλήν εορτήν και των δύο των, ο Κύριος, ο όποιος αυτός ο ίδιος δέν έχει ανάγκην από τιμής, χαίρει και ευφραίνεται, διότι εορτάζεται ο δούλος του, ο όχι πλέον δούλος, αλλά φίλος, άλλ' άδελφός, αλλά συμβασιλεύς, και όμοι με τήν πανήγυριν τής γής ένώνει διά τόν Βασιλείον του και τήν πανήγυριν του ούρανού.

Και πράγματι. Κατά τήν σημερινήν ήμέραν και ο ούρανός σκιρτά και ευφραίνεται και πανηγυρίζει, διότι Βασιλεύς ο Μέγας Ιδίκός του πλέον είνε, και ος Ιδίκός του έζησε και έπάνω εις τήν γήν, του ούρανού πολίτης, και όταν ήτο τής γής κάτοικος, και δι' αυτήν τά ούράνια φωνούν προς τά έπίγεια. «'Ας ένώσωμεν όμοι τά άσματά μας και τούς αίνους μας και τούς ύμνους μας, διότι ένα είνε ήμεν διά του 'Ιησού Χριστού, ο όποιος έκλινε τούς ούρανούς, διά να άνυψώσῃ μέχρις αυτών τήν γήν. Ένα είνε ήμεν και διά των άγίων, τούς όποιους μαζί καταρτίζομεν, διά να μας λαμπρύνωσιν όμοι. Γεμάτος είνε από τήν γήν ο ούρανός, διότι πληροί αυτόν ο Κύριος, ο όποιος άνθρωπίνην σάρκα φέρει, και διότι χοροί δλοκληροί άγίων και μαρτύρων και όλων και δικαίων τών καταστολίσουντι, οι όποιοι έπάνω εις τήν γήν έτράφησαν και έπ' αυτής άνεδείχθησαν και έδοξάσθησαν. γεμάτη είνε και ή γή από τόν ούρανόν, διότι εις τήν 'Εκκλησίαν τό Πνεύμα μένει του Θεού, και ο 'Ιησούς Χριστός είνε μετ' αυτής εις τόν αιώνα, και κάθε καλός χριστιανός, εξ Ισου άνήκει εις τόν ούρανόν και εις τήν γήν. Και διά τούτο σήμεραν, δτε πανηγυρίζεται, όμοι με τόν Βασιλέα των άπάντων, δούλος αυτού πιστότατος, στρατιώτης γενναϊότατος, άθλητής ένδοξότατος, φίλος και άδελφός του αγαπητότατος, τών ποιμένων σέμνωμα, των διδασκάλων άγλάϊσμα, των άγίων και δικαίων κρυφή και καύχημα, στρατιαι ούράνιοι και μυριάδες των έπί τής γής πιστών άς γεμίσωσι τό Σήμ των από χαρην και ευφροσύνην».

Εις του ούρανού τήν πρόσκλησιν αυτήν άς άνταποκριθώμεν καταλλήλως, ώστε να εορτάσωμεν άξίως και να πανηγυρίσωμεν πρεπόντως. Έάν οι προσκαλούμενοι εις εορτάς βασιλικές καθαροί προσέρχωνται και καταστολισμένοι, με κάθε άκρίβειαν σιγυρισμένοι και άμεμπτοι έξωτερικώς εις όλα, προσπαθούντες κανέν ψεγάδιον να μη έχῃ ή παρουσία των, αλλά να ύπερτερῇ αυτή εις έπίδειξιν και λαμπρότητα, ποίαν προσοχήν και ποίαν έπιμέλειαν δέν χρεωστούμεν να καταβάλλωμεν ήμεις, προκειμένου να πανηγυρίσωμεν πανήγυριν και εορτήν βασιλικωτάτην, εις τήν ποίαν, παρά τό πλεονόν του Κυρίου ήμών 'Ιησού Χριστού κήθηται άπειρώς λαμπρότερος και περιφανέστερος από όλους του κόσμου τούς βασιλείς και τούς αυτοκράτορας, Βασιλεύς ο Μέγας ;

Κατά τόν 'Απόστολον Παύλον μεταξύ των άγίων γίνεται, ότι και μεταξύ των άστρον. Μερικοί εξ αυτών λάμπουν έκαιρετικά και ύπέροχα, έπειδή πολύ περισσότερον από τούς άλλους διεκρίθησαν εις πίστιν, εις ζήλον, εις διδασκαλίαν, εις κόπους, εις άγνάς, εις θυσίαν, εις αυταπάρνησιν, εις φιλαδελφίαν, εις άγάπην. Ένας λοιπόν από τούς πλέον μεγάλους τούτους, και περιφανείς, και άμμήτους, τούς πρώτους μεταξύ των πρώτων, λάμπων

λέγει ὁ παπικὸς θεολόγος Λυρίνος. Ὁμολογοῦσα λοιπὸν τοῦτο ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία ὁμολογεῖ, ὅτι μετέβαλε καὶ ἡλλοίωσε τὴν ἀρχαίαν Εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν. Διατί ὅμως ὁ Χριστός, διατάξας νὰ μεταλαμβάνωσι πάντες καὶ ἐκ τοῦ παναρχάντου Αὐτοῦ αἵματος δὲν ἐσκέφθη. ὅπως ἡ καινοτομήσασα Παπικὴ Ἐκκλησία, καὶ διατί ἐπὶ χιλία περίπου ἔτη δὲν ἤτο φόβος, μήπως ἀχυθῇ ὁ ἱερὸς οἶνος ἐξ ἀπροσεξίας; Εἶναι καταφάνερος ἡ πλάνη αὐτῆς τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας καὶ περὶ τούτου τοῦ ζητήματος τόσον, ὥστε, Μονσιγέροι, νομίζω, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ χρονοτριβῶμεν περισσώτερον περὶ αὐτῆς. Τί φρονεῖτε; (Ἀκολουθεῖ)

ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΕΝ ΣΕΡΒΙΩΣ

Γράφουσιν ἡμῖν ἐκ Σερβίων.

Ἀληθὲς πανήγυρις καὶ μοναδικὴ εὐεργεσία διὰ τὸν τόπον μας ὑπῆρξε κατ' αὐτὰς ἡ ἐν μέσῳ ἡμῶν παρούσης τοῦ νεκροῦ καὶ εὐσεβεστάτου ἱατροῦ, τῆς α' Ἀναπλάσεως δ' ἐνθέρμου φίλου, κ. Ξενοφώντος Παπαμιχαήλ. Ἡ φήμη μᾶς εἶχε φέρει προηγουμένως τὸ ὄνομά του, ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἐν τῇ πατρίδι του Λειβαδίῃ καὶ ἐν Ἑλλάσσῳι θρησκευτικῶν κηρυγμάτων του, ἐσχάτως δὲ κτηματικαὶ τινες ὑποδείξεις του, δι' ἃς ἐδέχθη νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν πόλιν μας, μᾶς παρέσχον τὸ εὐτύχημα νὰ τὸν γνωρίσωμεν προσωπικῶς. Κατὰ τὴν ἐνταῦθα διαμονήν του δὲν ἐπαυσε δραστήριος πάσης εὐκαιρίας πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ ἐξέγχεσιν τῶν σωτηρίων ἀληθειῶν τῆς ἀγίας μας πίστεως, ὅπου δ' ἂν ἐβρίσκετο, ἀμέσως ἐσχηματίζετο ὁμιλος εὐρύς, ἀκούων μετὰ δίψης καὶ ἐφέσεως τὰ ψυχωρελῆ καὶ εὐγλωττα διδάγματα τοῦ νεκροῦ Ἀσκληπιάδου. Ἀλλ' ἡ εὐχαρίστησις ἐκορυφώθη, ὅτε καὶ ἐν τῇ Ναφ. μᾶς ἡρμήνευσε τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον μετὰ εὐχερείας, καὶ ζωῆς, καὶ θερμότητος, καὶ πολλῆς πρακτικότητος, ἰδίᾳ δὲ ὅτε μᾶς ἔκαμε καὶ σειρὰν ὁμιλίων ἐρμηνευτικῶν τῶν κυριωτάτων μερῶν τῆς θείας καὶ ἱερᾶς ἡμῶν λειτουργίας. Οἱ υπογεγραμμένοι ἐνταῦθα εἴμεθα ἐκ τῶν μάλ्लοι γερόντων τῆς πόλεώς μας, καὶ ὅμως δὲν ἐνθυμούμεθα ποτὲ τινα θελήσαντα νὰ ἐπιγύσῃ τοιοῦτο φῶς εἰς τὰς διανοίας μας καὶ τὰς ψυχὰς μας. Τὰ τῆς ἱερᾶς λειτουργίας μας, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ στοιχειώδη, ἴσως εἰς πάντας σχεδὸν λόγια ἀκατάληπτα ἀπὸ ποῦ δὲ ἀρχίζει ἡ κυρίως λειτουργία, πότε τελεῖται ἡ ἀγία Μετασώσις, καὶ τὰ ἄλλα συναφῆ, ἴσως πράγματα ἀγνωσμένα μέχρι τοῦ καὶ νὰ ἐγκαταλείπωμεν τὴν Ἐκκλησίαν μετὰ τὸ Χερουβικόν, μὲ τὴν οὐκ τὴν πλάνην ὅτι τὸ κατόπιν μέρος τῆς λειτουργίας δὲν εἶχε πλέον καμμίαν σπουδαιότητα καὶ κανὲν ἐνδιαφέρον! Εὐχαριστοῦμεν ὅμως τὸν Ὑψίστον, ὅτι διὰ τοῦ κ. Ξενοφώντος Παπαμιχαήλ ἀπηλλάξε καὶ ἡμᾶς καὶ πλείστους ἄλλους ἀπὸ τὴν ἐλκεῖν καὶ ὀλεθρίαν ταύτην ἀγνοίαν, ἡ δὲ χαρὰ μᾶς εἶνε τόσῳ μᾶλλον μεγάλη, καθόσον ὁ ἐργάτης, τὸν ὁποῖον πρὸς τοῦτο ἐξέλεξε ἡ

Πρόνοια καὶ ἡ εὐσπλαγγνία τοῦ οὐρανοῦ Πατρός μας, εἶνε λίαν νέος, καὶ ἱατρός, δύο ἰδιότητες, αἱ ὁποῖαι εἰς τὸς αἰῶνας γίνονται ἀφορμαὶ βραθυμίας πολλῆς καὶ ἀσεβείας. Πολλοὺς γονεῖς γνωρίζομεν, οἱ ὁποῖοι ἐδυσχεραίνον, ἐπειδὴ τὰ τέκνα των, σπουδάζοντα τὴν ἱατρικὴν, ἐπέστρεφον εἰς τοὺς οἴκους των ψυχρὰ περὶ τὴν ἀγίαν μας πίστιν ἢ καὶ καθ' ὅλον κληρίαν ἀσεβῆ, καὶ ἡμεῖς δὲ διὰ τοῦτο πολλὰκις ἐρχομεν κατανδαλισθῆ, καὶ ἐνομιζομεν ὅτι ἡ ἱατρικὴ Σχολὴ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πανεπιστημίου ἐργάζε-ται διὰ νὰ ἐτοιμάζῃ καὶ ἐξάγῃ ἀντιχρίστους καὶ ἀθέους. Ἀλλ' ἡ γνωριμία καὶ ἡ ἐν μέσῳ ἡμῶν χριστιανικωτάτη ἐργασία τοῦ κ. Παπαμιχαήλ μᾶς παρηγόρησε καὶ μᾶς ἐστήριξε, ἰδοὺ δὲ ὅτι μᾶς ἐπεφυλάσσετο εἰς τὸ γῆρας μας νὰ διδασκώμεν τὰ τῆς σωτηρίας μας καὶ νὰ λάβωμεν τὸν θρησκευτικὸν μας φωτισμὸν ἀπὸ ἱατρῶν νεώτατον, ὅχι μόνον κηρύττοντα; ἀλλὰ καὶ οἰκοδομοῦντα καὶ διὰ τοῦ προσωπικοῦ του βίου καὶ τῆς συμπεριφορᾶς του τῆς χρηστῆς καὶ σώφρονος καὶ εὐκρινούς.

Ὁ ἱατρός κ. Ξεν. Παπαμιχαήλ μᾶς ὁμίλησε μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ διὰ τὰς εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἐργασίας τοῦ Συλλόγου τῆς α' Ἀναπλάσεως, ἡμεῖς δὲ καθήκον μᾶς ἐθεωρήσαμεν νὰ ἐκφράσωμεν καὶ διὰ τῶν στηλῶν τοῦ ἀγαπητοῦ εἰς αὐτὸν περιοδικοῦ σας τὴν πρὸς αὐτὸν ἐνθερμον εὐγνωμοσύνην ἡμῶν τε καὶ τῶν συμπολιτῶν μας, εὐχόμεθα δὲ ὅπως καὶ ἄλλοι ἐπιστήμονες μιμηθῶσι τὸν εὐσεβῆ ζῆλόν του. Καὶ ἀκούομεν μὲν ὅτι εἶνε καὶ μερικοὶ ἄλλοι τοιοῦτοι, ἀλλὰ τὸ κέρδος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους μας θὰ ᾔτο πάρα πολύ, ἐὰν ἐπληθύνοντο αἱ τάξεις τῶν ἱατρῶν, οἵτινες θεωροῦσιν ἀποστολὴν των μαζὶ μὲ τὸ κύριον ἔργον των νὰ συντελῶσι καὶ εἰς τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν τόνωσιν τῶν ψυχῶν, πρὸς τὰς ὁποίας ἐρχονται εἰς συνάφειαν, δύνανται δὲ ἡ νὰ τὰς ἀπολέσωσι διὰ τῆς ἀθετίας των ἢ νὰ τὰς σώσωσι διὰ τῶν εὐσεβῶν λόγων των καὶ τοῦ εὐσεβοῦς παραδείγματος των.

Οἱ μᾶλλον γέροντες τῆς ἐν Σερβίῳ Κοινότητος

**Νικόλαος Πέτρου
Γεώργιος Γκαμπούρης
Κωστής Δούσιος**

Τὸ «Βιβλ. σπουλαίων τῆς Ἀναπλάσεως» ἔχον ἰδίον Τυπογραφεῖον τὸ ὁποῖον ἐπλουτίσθη κατ' αὐτὰς διὰ καινοουργῶν στοιχείων, γραμμῶν, ποικιλιμάτων, κλπ. ἀναλαμβάνει τὴν ἐκτύπωσιν συγγραμμάτων καὶ οἰασθῆποτε ἄλλης τυπογραφικῆς ἐργασίας εἰς τιμὰς συγκαταβατικάς.

Πᾶσα αἵτησις δέον ν' ἀπευθύνηται πρὸς τοὺς κ. κ. Θ. Παλληκαράκη καὶ Γ. Ἰωαννίδην
Βιβλιοπωλεῖον Ἀναπλάσεως ὁδὸς Ἀδριανοῦ 64

Ἀθῆνας.

ΚΗΡΥΓΜΑ «ΑΝΑΠΑΛΑΣΕΩΣ».

Ἐν Ἀθῆναις ἐν τῇ αὐτῇ Παρθενωγωγείῳ Διαλησμοῦ Κυριακῇ 1 Σεπτεμβρ. ὥρ. 7 1)2—8 1)2 μ.μ. Π. Δουληγέρης

Ἐν Πειραιεῖ ἐν τῇ Ζωννεῖῳ Ὁρφανοτροφείῳ Κυριακῇ 1 Σεπτεμβρίου ὥρ. 5—6 μ.μ. Κ. Διαλησμός.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Α. Ζ. ΔΙΑΛΗΣΜΑ
66—Ὁδὸς Ἀδριανοῦ—66